

Referat - Comedia

Comedia este o opera dramatica al carei subiect si deznodamant provoaca rasul si care poate ridiculiza relatii sociale si etice, tipuri umane sau poate lua nastere din succesiunea unor intamplari neasteptate si hazlii.

Inceputurile acestei specii dramatice se afla chiar la nasterea teatrului, in serbarile dionisiace din Grecia. Unul dintre personajele ce interpretau vietile zeilor avea rolul lui Silen, zeul vinului. Actorul trebuia sa para cat mai impunator posibil, avand in vedere statutul sau de zeu, dar in acelasi timp si sa manifeste efectele consumului baturii a carei protector era. Rezultatul interpretarii nu era intotdeauna cel mai sobru, starnind destul de des rasetele multimii. Astfel a aparut comedia, ca specie dramatica. Specia continua sa evolueze si sa se diversifice, capatand si un rol educator, spectatorii putandu-si identifica diferite probleme de caracter cu cele ale personajelor criticate pe scena.

Comedia face parte, alaturi de tragedie, din speciile dramatice cu un scop bine definit, sa starniasca rasetele spectatorilor. Pentru a obtine acest efect, autorii de comedie au incercat sa stabileasca ce anume provoaca rasul. Dezbaterile pe aceasta tema raman in mare parte neincheiate, dar in termeni generali s-a ajuns la cateva concluzii. In acest domeniu s-au stabilit doua nivele : viata curenta, in care omul este concentrat si pe problemele sale ce il impiedica sa se distreze si sa se destinda, si starea de euforie, mult mai rar atinsa, in care toate grijele se estompeaza puternic, mentalul este liber sa se destinda, si in care mare parte din regulile psihologice nu mai sunt valabile. In primul caz, rasul poate fi starnit prin doua metode principale, ce sunt aproape intotdeauna combinate intre ele.

Prima, ce presupune prezentarea unei inconcordante, unei discrepante intre aspectul aparent si cel profund, permitandu-i totusi spectatorului sa ajunga cu intelectul pana la cel profund. Aici intervine si talentul autorului, ce poate sa-si adreseze operele doar unui segment de oameni culti, adancind foarte mult aspectul profund, comedia devenind mult mai putin accesibila. Cealalta metoda este in general mai folosita, ea presupunand prezentarea unor personaje pe care spectatorii sa le considere inferioare din diferite puncte de vedere. Aceasta metoda este prezenta chiar si in comicul usor de realizat, anume in cazul unui clovn sau a unui spectacol de divertisment sustinut intr-un carnaval. Situatiile prin care trece acel personaj nu sunt tocmai de invidiat, si, cu toate ca majoritatea spectatorilor nu realizeaza, acest aspect starneste rasete.

Cealalta latura a comicului, mult mai greu de realizat si de sustinut, este cea euforica. Cu toate ca modurile in care se poate ajunge la aceasta stare sunt destul de restranse la numar, ne vom opri doar asupra a doua moduri, ce le consider relevante pentru studiul de fata. Primul mod, cel mai sigur, probabil legat de aparitia comicului, este cel ce presupune consumul de bauturi spirtoase. Cum zeul vinului Greciei antice a fost cel ce, in mod indirect, a dat nastere speciei comice, este probabil ca in timpul serbarilor dionisiace comedia sa fi fost usor acceptata de public si datorita starii euforice a acestuia. A doua metoda este folosita astazi, atat in film, cat si in teatru. Ea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

presupune combinarea umorului cat mai accesibil cu o atmosfera dinamica, precum si sustinerea acestei atmosfere pret de macar cateva secunde, suficient pentru ca creierul sa fie coplezit, scazandu-i astfel mult pretentiile umoristice. Aceasta tehnică este realizata intr-o multime de modalitati, fie printr-o aglomerare de personaje ce incearca fiecare sa spuna ceva, fie prin dialoguri scurte, fie printr-o multime de alte procedee, a caror trasatura generala ramane dinamica. Dezbaterile in legatura cu aceasta tema nu sunt incheiate, iar comportamentul nu poate fi generalizat prea usor, asa ca orice detalii sau particularizari sunt inutile.

Fara indoiala cel mai cunoscut autor roman de opere dramaice este I.L. Caragiale. El s-a nascut in satul Haimanale, la 30 ianuarie 1852, situat in preajma orasului Ploiesti. Pana in 1867 termina gimnaziul. In 1870 este numit copist la tribunalul Prahova. Lucreaza in paralel si ca corector si editor la diferite ziare. Incepand cu 1878, lucreaza la ziarul " Timpul ", impreuna cu Eminescu si Slavici. In 1879 are loc debutul sau in domeniul dramatic cu piesa " O noapte furtunoasa ". Intre 1881 si 1882 lucreaza si ca revizor scolar. Pana in 1885 scrie " Conul Leonida fata cu rectiunea ", " O scrisoare pierduta " si " D-ale carnavalului ". Pana in 1893 scrie si publica o serie de nuvele, schite si momente. Se stabileste la Berlin in 1905 si moare in 1912. Este inmormantat la noi in tara. Datorita diferentelor dintre biografiile gasite, nu am aprofundat acest subiect.

Probabil cea mai cunoscuta piesa de teatru a sa este " O scrisoare pierduta ". Piesa incepe cu conversatia dintre Stefan Tipatescu, prefectul orasului, si unul dintre subalternii sai, politistul Ghita Pristanda. Inca din acest dialog ne este adusa la cunostinta tema la care se refera si titlul. Trahanache, presedintele mai multor comisii si comitete din oras si prieten cu Tipatescu ii povesteste acestuia cum ca adversarul lor politic, Catavencu, l-a chemat sa ii prezinte o scrisoare de dragoste de la Tipatescu cvtre sotia lui Trahanache, Zoe. Scena urmatoare ii are ca protagonisti doar pe Zoe si Tipatescu, amandoi ingrijorati de ceea ce s-ar putea intampla daca scrisoarea cu care Catavencu ii ameninta ar fi publicata. Conditia pe care o pune el era ca candidatura sa sa fie promovata si de partidul ai caror membri erau Trahanache si Tipatescu. Urmatoarele personaje introduse in piesa sunt Farfuridi si Branzovenescu, ce banuiesc ca ceva se intampla fara ca ei sa stie, dar cum nu afla nimic de la Tipatescu, pleaca sa vorbeasca cu Trahanache. Intamplator, in casa lui Tipatescu intra atunci un cetatean ametit de bautura, a carui mare dilema era cu cine sa voteze. De la acesta inteleg ca scrisoarea de dragoste s-a aflat in posesia lui, dar ajunsese la Catavencu dupa ce Zoe ar fi pierdut-o pe strada. Catavencu este arestat din ordinul lui Tipatescu, dar este eliberat iarasi si adus in casa lui Tipatescu pentru a avea o conversatie cu Zoe. Cei doi se intalnesc si se cearta si, daca nu ar fi fost opriti de Zoe, s-ar fi ajuns la o scena violenta. Zoe si cu Tipatescu accepta sa sustina candidatura lui Catavencu, cu conditia ca acesta sa nu publice scrisoarea. Acesta este momentul in care ajunge ordinul de la guvern ca un candidat trimis de ei, Agamemnon Dandanache, sa fie ales reprezentant.

Urmatorul act se desfasoara intr-o sala de conferinte. Primul candidat, Farfuridi, incearca sa impresioneze printr-un discurs impunator, dar esueaza dezastruos, devenind ridicol si ilogic. Catavencu, cu toate ca isi demonstreaza din plin calitatile de orator, nu reuseste nici el sa sustina un discurs bine structurat. In timpul unei scurte pauze, Trahanache le arata lui Tipatescu si lui Zoe

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

o polita de cinci mii de lei ridicata de Catavencu din banii Societatii. Asigurati ca Catavencu nu ar vrea sa publice scrisoarea, sustin candidatura lui Dandanache. Discursul se termina printr-o invalmaseala generala, in care Catavencu este acuzat de plastografie.

Ultimul act incepe cu introducerea lui Dandanache, ce le prezinta celorlalti modul in care a ajuns sa fie sustinut de guvern, mod foarte asemanator cu cel in care Catavencu incercase acelasi lucru. Zoe este prezentata tot timpul ca fiind foarte ingrijorata de ceea ce s-ar putea intampla in cazul in care scrisoarea ar fi publicata. Intr-un moment in care Tipatescu este plecat pana la telegraf, Catavencu si cu Zoe raman singuri. El ii marturiseste ca a pierdut scrisoarea, dar Zoe decide sa nu foloseasca polita impotriva lui. Cetateanul turmentat intra iarasi in scena, de data aceasta pentru a inapoia o scrisoare pe care o gasise intr-o palarie in sala de conferinte. Doamna Zoe fiind destinatarul, el i-o inapoiaza acesteia. Catavencu isi cere umil scuze, iar femeia il iarta. Dupa ce toti se indeparteaza, in scena intra Dandanache si Trahanache, vorbind. Dandanache isi arata aici lipsa de luciditate, confundandu-l pe Trahanache cu Tipatescu. Piesa se termina cu o alta mare invalmaseala, in care toti canta si sarbatoresc alegerile.

In intreaga piesa, autorul se foloseste de caracterizarea indirecta, prin intermediul faptelor, pentru a isi contura personajele. Ca si in alte opere ale sale, Caragiale a preferat sa schiteze trasaturile generale ale fiecarui personaj, conturandu-i fiecaruia doar ceea ce considera important la el.

Tipatescu, primul personaj ce apare in piesa, este, alaturi de Zoe, tratat deosebit fata de ceilalti. Trasaturile comice lipsesc la acest personaj, el fiind mai degraba dramatic decat comic. Singura abatere a sa este cea din actul patru, " Zoe, Zoe, fii barbata... ", ce dovedeste doar o lipsa de luciditate. In rest, inca de la inceputul piesei isi arata energia puternic afectat de cuvintele rele din Racnetul Carpatilor ce ii erau adresate. Pe parcursul primelor trei acte, el ramane mereu nelinistit, agitat.

Ghita Pristanda, principalul subaltern al lui Tipatescu si conducatorul politiei din oras, este descris ceva mai pe larg. El ii aproba toate cuvintele superiorului sau, ii indeplineste poruncile fie ca este sau nu de acord cu ele. In acelasi timp, il si inseala pe fata, furand banii corespunzatori unui numar destul de mare de steaguri.

Realizeaza ca aceasta abatere ii va fi tolerata, deci prezinta totusi o intuitie destul de bine formata. Tot ca dovada a acestei trasaturi, el realizeaza la un moment dat ca Catavencu ar fi fost un mai bun conducator. Probabil cea mai conturata trasatura a sa este slugarnicia, fiind capabil de a face orice pentru cel ce ii ofera bani (" Curat violare de domiciliu, da umflati-l ! ", " Pupa-l in bot si papa tot "). Numele personajului ar putea proveni de la un joc popular. Astfel trasaturile sale capata o semnificatie, el jucand dupa cum i se canta.

Zaharia Trahanache, urmatorul personaj introdus in piesa, este si el bine conturat. Presedinte al multor comitete si comitii, el este remarcat pentru calmul sau, si, in acelasi timp, pentru siretenia sa. Este la fel de incult si ilogic ca, dealtfel, majoritatea personajelor (" Unde nu e moral, acolo e

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

corupție și o societate fără principii, vrea să zică că nu le are ! "). Totuși investește în educația fiului, cu toate că fie fiul sau nu reține corect ceea ce este învățat, fie, cel mai probabil, personajul nu înțelege ce anume zice. Ticul sau verbal, " Aveți puțină răbdare ", este subliniat și de numele tocmai bine ales, ce reprezintă o coca moale, maleabilă. Cu toate că aceasta este imaginea sa de aparență, la o observare mai atentă se constată o sirenă aparte : îl tolerează pe Tipatescu ca bun prieten al soției sale, fie că știe de relația lor amoroasă sau nu, salvează situația fiind într-un mod misterios hărțuit cu banii reținuți de Catavencu și porneste scandalul din sala de alegeri. Personajul este probabil unul dintre cei mai inteligenți din piesă, dar datorită caracteristicilor sale comice, rămâne un personaj lipsit de credibilitate.

Zoe Trahanache, alături de Tipatescu, se diferențiază de restul personajelor. Nici la ea nu se găsesc elemente comice. În schimb predomină problemele de moravuri. Deoarece, alături de Tipatescu, ea este cea ce generează conflictul din piesă, autorul a pus accentul pe vina ei în întreaga desfășurare a acțiunii. Se face vinovată de adulter, înselându-și barbatul. Încearcă cu disperare să scape de tot ceea ce o lovește, fiind doritoare chiar și să fugă alături de Tipatescu cât mai departe de intrigă. Pentru ea cel mai important lucru este imaginea pe care o arată lumii, cu toate că este vinovată de grave abateri morale. Pentru a crește valoarea educativă a operei, Caragiale îi atribuie o decizie morală la sfârșitul piesei, Zoe preferând să nu folosească la rândul ei hărțuit cu banii reținuți de Catavencu. Ea este singurul personaj feminin din text.

Următorul personaj introdus în scenă este Branzovenescu. Doar numele sau ar fi fost de ajuns să îl descrie suficient de mult, sugerând conotații alimentare. O specificitate anume nu îi poate fi găsită, dar subiectul rămâne deschis la interpretări. Alături de Farfuridi, el se străduiește să își mențină poziția socială, și așa ambiguu capotat. Este marcat de o lipsă acută de inteligență, cu toate că nu el este cu ideile cele mai deosebite. Formează, alături de Farfuridi, un singur tip de personaj, ei vorbind, gândind și acționând împreună.

Farfuridi este personajul cel mai lipsit de inteligență din întreaga piesă. Dialogurile sale, exceptând pe cele în care vorbește cu sau alături de Branzovenescu, sunt lipsite de sens. El are ideea de a trimite o telegramă anonimă (" Trebuie să o iscalești : o dam anonimă ! "). Folosește doi termeni ce nu sunt prezenți în dicționarul român și probabil că nu există, "œnifilist" și "œmoftolog", iar în discursul pe care îl susține da dovadă de o lipsă de logică groaznică (" ori să se revizuiască, primesc ! dar să nu se schimbe nimica ; ori să nu se revizuiască, primesc ! dar atunci să se schimbe pe ici pe colo, și anume în punctele... esențiale... "). Modul său de comportament este iarăși ciudat, el încercând să-și dea importanță invocând motive absurde pentru acțiunile sale și pentru un program realizat fără nici o bază. Interpretarea numelui său nu este diferită de cea a lui Branzovenescu, amândoi având conotații culinare.

Cetățeanul turmentat este personajul ce aduce de fiecare dată rezolvarea problemelor. El este în acest caz și reprezentatul neoficial al alegătorilor, fiind singurul neorganizat într-un partid dintre alegătorii ce ne sunt prezentați. În momentul adunării alegătorilor în sala de conferințe, el stăea între grupul condus de Farfuridi și cel al lui Catavencu, simbolizând clar indecizia. Chiar și starea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

sa de ameteala vine in sprijinul acestei trasaturi. O caracteristica irelevantă a sa ar fi simțul datoriei, el ducând scrisoarea destinatarului, astfel rezolvând, fără să vrea, întreaga intrigă a piesei. Este cel ce, de altfel, a și creat-o prin pierderea scrisorii. Singura sa dorință este de a afla cu cine să voteze.

Personajul cel mai bine definit din întreaga piesă este fără îndoială Catavencu. Trăsăturile sale de caracter sunt mult mai bine definite și mult mai numeroase decât la celelalte personaje. Cum chiar Pristanda constată, " Mare pisicher ! Strajnic prefect ar fi asta ! ", Catavencu este doar incult, nu și lipsit de inteligență. El se folosește de la bun început de slăbiciunile umane, pe care le cunoaște foarte bine (" și da-i cu bere, da-i cu vin "), pentru a obține ceea ce vrea. Apoi își încearcă cartile cu fiecare pe rând, mizând corect pe slăbiciunea femeii. Vorbește fluent și coerent, chiar dacă dovedește doar o cultură superficială și o dorință de a impresiona prin cuvinte deosebite sau prin intelect (" războaie seculare ce au durat aproape treizeci de ani ", " Scopul scuza mijloacele ", citat atribuit în mod greșit lui Gambetta, " Industria română e admirabilă, e sublimă, putem zice, dar lipsește cu desăvârșire ", " Noi aclamăm munca, travaliul, care nu se face de loc în țara noastră! "). Calitățile sale de orator sunt impresionante, reușind să ridice aplauzele sălii de conferințe. Reprezintă modelul perfect al omului politic, prefăcut, capabil de orice și dornic de putere.

Ultimul personaj introdus în scenă este Agamemnon Dandanache. Rolul său a fost în primul rând de a crea un deznodământ cât mai neașteptat piesei, el fiind propus de către o putere mai mare decât cea a celor din oraș pentru funcția de deputat în camera. Este dominat doar de două caracteristici : senilitatea și ticalosenia. Se folosește de șantaj pentru a obține postul, dar este mai nenorocit ca Catavencu, păstrând scrisoarea pentru alte ocazii. Este complet senil, neretinand numele sau funcția nimanui din cei care îi sunt prezentați. Nu este capabil să țină un discurs simplu (" asta cum să zic de! zi-i pe nume de!... "), iar rolul său în revoluția de la patruzeci și opt nu rămâne complet obscur. Numele său conține în sine însuși o contradicție, Agamemnon sugerând sobrietate, pe când Dandanache copilarie. Autorul îi atribuie acest rol caracterizând astfel clasa politică castigătoare, parvenită și senilă.

Opera " O scrisoare pierdută " este cu siguranță una dintre cele mai importante realizări dramatice ale literaturii române, fiind apreciată atât în țară, cât și peste hotare.